

ပါဠိပါဌ်ဆင့် ရေးနည်းဖတ်နည်း

ပါဠိပါဌ်ဆင့် ရေးနည်းဖတ်နည်း ကျွမ်းကျင်စေရန် ရှေးဦးစွာ ပါဠိဘာသာ အက္ခရာ ၄၁-လုံးနှင့် သရ၊ ဗျည်း ခွဲခြားခြင်း၊ သရကို သံတို သံရှည်ခွဲခြားခြင်း၊ ဗျည်းကိုလည်း ဌာန်တူရာ စုပေါင်း၍ အုပ်စုဖွဲ့ခြင်းများ ကို နားလည်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

အက္ခရာ ၄၁-လုံး

သရ ၈-လုံးနှင့် ဗျည်း ၃၃-လုံးပေါင်းလျှင် အက္ခရာ ၄၁-လုံးဖြစ်သည်။

သရ ၈-လုံး = အ၊ အာ၊ ဣ၊ ဤ၊ ဥ၊ ဦ၊ ဧ၊ ဩ။

ဗျည်း ၃၃-လုံး

က	ခ	ဂ	ဃ	င
စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ
တ	ထ	ဒ	ဓ	န
ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
ယ	ရ	လ	ဝ	သ
	ဟ	ဠ	အ	

ယင်းသရ ၈-လုံးကို-

အသံတို(ရသ) သရ ၃-လုံး။

အသံရှည်(ဒီဃ) သရ ၅-လုံး။

အောက်ပါအတိုင်းခွဲခြားနိုင်သည်။

အသံတို ရသ = အ

အသံရှည် ဒီဃ = အာ

အသံတို ရသ = ဣ

အသံရှည် ဒီဃ = ဤ

အသံတို ရသ = ဥ

အသံရှည် ဒီဃ = ဦ

အသံရှည် ဒီဃ = ဧ

အသံရှည် ဒီဃ = ဩ

ဗျည်း ၃၃-လုံးကို ဌာန်နီးစပ်ရာ ဌာန်တူရာ အုပ်စုဖွဲ့ထားရာ ယင်းအုပ်စုကို ဝက်ဟုခေါ်သည်။ ဌာန်မတူသော ဗျည်းများကို အုပ်စုဖွဲ့၍ မရသဖြင့် အဝက်ဟုခေါ်သည်။ ဝက်ဗျည်း ၂၅-လုံးကို ဒေါင်လိုက် ဇယားအရ ပထမ အက္ခရာ၊ ဒုတိယအက္ခရာ၊ တတိယအက္ခရာ၊ စတုတ္ထ အက္ခရာ၊ ပဉ္စမအက္ခရာဟု ခေါ်ဆိုလေ့ရှိသည်။

ထိုတွင် ပထမအက္ခရာ၊ တတိယအက္ခရာ၊ ပဉ္စမအက္ခရာ
တို့သည် မိမိတို့အချင်းချင်း ဆင့်နိုင်သည်။
ပထမအက္ခရာသည် ဒုတိယအက္ခရာအပေါ်၌ ဆင့်နိုင်သည်။
တတိယအက္ခရာသည် စတုတ္ထအက္ခရာအပေါ်၌ ဆင့်နိုင်သည်။
ပဉ္စမအက္ခရာသည် ရှေ့ဗျည်း ၄-လုံးအပေါ်၌ ဆင့်နိုင်သည်။

အဝဂ်ဗျည်း ၈-လုံးတို့တွင်-
'ယ'သည် အချင်းချင်း ဆင့်နိုင်၍
'ယ' အပေါ်သို့ အခြားဗျည်း ၁၈-လုံး ဆင့်နိုင်သည်။
က၊ခ၊ဂ၊ဃ၊စ၊ဍ၊ဏ၊တ၊ဒ၊ဓ၊န၊ပ၊ဗ၊ဘ၊မ၊လ၊သ၊ဟ။

'ရ'သည် အချင်းအချင်း မဆင့်နိုင်ဘဲ
အခြားဗျည်း ၇-လုံးတို့က လာရောက်ဆင့်နိုင်သည်။
က၊ဂ၊တ၊ဒ၊ဓ၊န၊ယ။

'လ'သည် အချင်းချင်း ဆင့်နိုင်၍ 'လ'အပေါ်သို့ 'က'
ဗျည်းနှင့် 'ပ'ဗျည်းတို့ ဆင့်နိုင်သည်။

'ဝ'သည် မိမိတို့ အချင်းချင်း ဆင့်နိုင်၍ 'ဝ'အပေါ်သို့
အခြားဗျည်း ၉-လုံး ဆင့်နိုင်သည်။
က၊ခ၊တ၊ဒ၊ဓ၊န၊ယ၊သ၊ဟ။

'သ'သည် မိမိတို့ အချင်းချင်း ဆင့်နိုင်၍ န၊ မ အက္ခရာ
တို့အပေါ်၌ ဆင့်နိုင်သည်။

ဝဂ်၏ အဆုံးဖြစ်သော ဥ၊ ဏ၊ န၊ မ အက္ခရာတို့
သည် 'ဟ'အပေါ်၌ ဆင့်နိုင်သည်။ ယ၊ ဝ၊ ဋ အက္ခရာ
တို့သည်လည်း 'ဟ'အပေါ်၌ ဆင့်နိုင်သည်။ ထိုအခါ
အက္ခရာရေးသားရာ၌ ဟထိုးအဖြစ်ရှိနေမည်။

	ဖို	မ	ဖို	မ	ဖို
	ပထမ	ဒုတိယ	တတိယ	စတုတ္ထ	ပဉ္စမ
က ဝဂ်	က	ခ	ဂ	ဃ	င
စ ဝဂ်	စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဋ ဝဂ်	ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ
တ ဝဂ်	တ	ထ	ဒ	ဓ	န
ပ ဝဂ်	ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
အ ဝဂ်	ယ	ရ	လ	ဝ	သ
		ဟ	ဠ	အ	

အက္ခရာတူ ဆင့်ခြင်းကို သဒိသဒွေဘော်ဟု ခေါ်၍
အက္ခရာမတူဆင့်ခြင်းကို အသဒိသဒွေဘော်ဟုခေါ်သည်။

သဒိသ=တူသော။

အသဒိသ=မတူသော။

ဒွေဘော်= နှစ်လုံးထပ်ဆင့်ပြခြင်း။

သဒိသဒွေဘော်= အက္ခရာတူ ဆင့်ခြင်း

၁။ ပထမအက္ခရာခြင်း ဆင့်ပုံ။

(အပေါ်စာလုံးကို အသတ်ဟုမှတ်ထား၍ အသံထွက်ရ၊
အောက်စာလုံးကိုသာ အသံထွက်ရမည်။)

က+က=က္က (သက္က=သိကြားမင်း) (သက်က)

စ+စ=စ္စ (သစ္စ=အမှန်တရား) (သစ်စ)

ငှ+ငှ=ဇှ (ဝဇှ=ဝတ်ဆင်းရဲ) (ဝတ်ငှ)

တ+တ=တ္တ (သတ္တ=သတ္တဝါ) (သတ်တ)

ပ+ပ=ပ္ပ (သပ္ပ=မြေ) (သပ်ပ)

၂။ တတိယအက္ခရာခြင်း ဆင့်ပုံ။

ဂ+ဂ=ဂ္ဂ (အဂ္ဂ=အမြတ်) (အက်ဂ)

ဇ+ဇ=ဇ္ဇ (အဇ္ဇ=ယနေ့) (အစ်ဇ)

ဉ+ဉ=ဉ္ဇ (အဉ္ဇ=တရားဆုံးဖြတ်ခြင်း) (အတ်ဉ)

ဒ+ဒ=ဒ္ဒ (သဒ္ဒ=အသံ) (သတ်ဒ)

ဗ+ဗ=ဗ္ဗ (သဗ္ဗ=အလုံးစုံ) (သပ်ဗ)

၃။ ပဉ္စမအက္ခရာခြင်း ဆင့်ပုံ။

ဥ+ဥ=ဥု (အဥုမည=အချင်းချင်း) (အင်ဥမင်ဥ)

ပါဠိဘာသာ၌ 'ဥ'သည် ဥနှစ်လုံးဆင့်ဖြစ်သည်။

မြန်မာဘာသာ၌မူ ဥသည် တစ်လုံးတည်းဖြစ်သည်။

ဏ+ဏ=ဏ္ဏ (ကဏ္ဏ=နားရွက်) (ကန်ဏ)

န+န=နန္န (ဆန္န=အဖုံး၊ အမိုး) (ဆန်န)

မ+မ=မ္မ (ကမ္မ=ကံ၊ အမှုကိစ္စ) (ကမ်မ)

၄။ အဝဂ်အက္ခရာတူခြင်း ဆင့်ပုံ။

ယ+ယ=ယျ (သေယျ=အိပ်ရာ) (သေယ)

လ+လ=လ္လ (ကလ္လ=ခုံကျန်း) (ကန်လ)

ဝ+ဝ=ဝ္ဝ (ဝ္ဝ,ကို ဗ္ဗ,ပြု။ ကုဗ္ဗတော=ပြုလုပ်သူအား)

(ကုပ်ဗတော)

သ+သ=ဿ (ကဿက=လယ်သမား) (ကတ်သက)

အသဒိသဒွေဘော်= အက္ခရာမတူ ဆင့်ခြင်း

၁။ ပထမအက္ခရာက ဒုတိယအက္ခရာပေါ်သို့ ဆင့်ခြင်း။

က+ခ=က္ခ (ယက္ခ=ဘီလူး) (ယက်ခ)

စ+ဆ=စ္ဆ (အစ္ဆ=ဝံ) (အစ်ဆ)

ငှ+ဌ=ဋ္ဌ (အဋ္ဌ=ရှစ်) (အတ်ဌ)

ဌဝမ်းဘဲကို လည်ရစ်ထဲလျှင် နှစ်လုံးဆင့်ဟုမှတ်ရမည်။

တ+ထ=တ္ထ (သတ္ထ=လှည်းကုန်သည်) (သတ်ထ)

ပ+ဖ=ပ္ပ (ပုပ္ပ=ပန်း) (ပုပ်ဖ)

၂။ တတိယအက္ခရာက စတုတ္ထအက္ခရာပေါ်သို့ဆင့်ခြင်း။

ဂ+ဃ=ဣ (ဗျဣ=ကျား) (ဗျက်ဃ)
 ဇ+ဈ=ဩ (မဩ=အလယ်) (မစ်ဈ)
 ည+ဃ=ဣ (အာကမုန=ဆွဲငင်ခြင်း) (အာကတ်ညန)
 ဒ+ဓ=ဋ (သဒ္ဓါ=ယုံကြည်ခြင်း) (သတ်ဓာ)
 ဗ+ဘ=ဗွ (လဗ္ဗတိ=ရအပ်၏) (လပ်ဘတိ)

၃။ ပဉ္စမအက္ခရာက ရှေ့လေးလုံးပေါ် ဆင့်ခြင်း။

င+က=ကံ (ဝကံ=ကောက်ခြင်း) (ဝင်က)
 င+ခ=ခံ (ကခံ=ယုံမှားခြင်း) (ကင်ခါ)
 င+ဂ=ဂံ (မဂံလ=မဂံလာ) (မင်ဂလ)
 င+ဃ=ဃံ (သဃံ=သံဃာ) (သင်ဃ)
 ဥ+စ=ဇ (ပဇ္ဇ=ငါးခု) (ပင်စ)
 ဥ+ဆ=ဆူ (ဥဆူ=ရှာမှီးခြင်း) (ဥံဆ)
 ဥ+ဇ=ဇူ (အဇူန=မျက်စဉ်း) (အင်ဇန)
 ဥ+ဈ=ဈူ (ဝဇ္ဈာ=အမြဲမ) (ဝင်ဈာ)
 ဏ+ဋ=ဏူ (ကဏူက=ဆူး) (ကန်ဋက)
 ဏ+ဌ=ဏ္ဍ (ကဏ္ဍ=လည်ချောင်း) (ကန်ဌ)
 ဏ+ဍ=ဏှ (ကဏှ=အပိုင်း) (ကန်ဍ)
 န+တ=န္တ (အနန္တ=အဆုံးမရှိ) (အနန်တ)
 န+ထ=ဏ္ဍ (ဂန္ဓ=ကျမ်းစာ) (ဂန်ထ)
 န+ဒ=န္ဒ (ဆန္ဒ=အလို) (ဆန်ဒ)

န+ဓ=န္ဓ (ဂန္ဓ=အနံ့) (ဂန်ဓ)
 မ+ပ=မ္ပ (ကမ္ပတိ=တုန်လှုပ်၏) (ကမ်ပတိ)
 မ+ဖ=မ္မ (သမ္မပ္ပလာပ=ပြန်ဖျင်းသောစကား)(သမ်ဖပ်ပလာပ)
 မ+ဗ=မ္မ (အမ္မ=သရက်ပင်) (အမ်ဗ)
 မ+ဘ=မ္ဘ (သမ္ဘုလ=မိဖုရား) (သမ်ဘုလ)

၄။ ‘ယ’ ပေါ်သို့ ဆင့်ခြင်း။

က+ယ=ကျ (သကျမုနိ= မြတ်စွာဘုရား) (သက်ကျမုနိ)
 ခ+ယ=ချ (အာချာတ=အာချာတ်) (အာချာတ)
 ဂ+ယ=ဂျ (အာရောဂျ=ကျမ်းမာခြင်း) (အာရောက်ဂျ)
 ဃ+ယ=ဃျ (မာဃျ=သင်းခွေပန်း) (မာဃယ)
 စ+ယ=ဈျ (သဇ္ဈာ=ဆည်းဆာ) (သင်စယာ)
 ည+ယ=ညျ (ကညာဒီဟိ=ကော်) (ကညယာဒီဟိ)
 ဏ+ယ=ဏျ (အာနဏျ=ကြွေးကင်းသူဘဝ) (အာနဏယ)
 တ+ယ=တျ (တျာဟံ=တေ+အဟံ) (တယာဟံ)
 ဒ+ယ=ဒျ (အဒျ=ယနေ့) (အဒယ)
 ဓ+ယ=ဓျ (မဓျ=အလယ်) (မဓယ)
 န+ယ=နျ (ကနျာ=ကညာ) (ကနယာ)
 ပ+ယ=ပျ (လိပျ=ရေးသား၍) (လိပျ)
 ဗ+ယ=ဗျ (ဗျာဓိ=အနာရောဂါ) (ဗျာဓိ)
 ဘ+ယ=ဘျ (ဘျာဒီဟိ) (ဘယာဒီဟိ)

မ+ယ=မျ (မျာယံ=မေ+အယံ) (မျာယံ)
 လ+ယ=လျ (ကလျာဏ=ကောင်းသောသူ) (ကလယာဏ)
 သ+ယ=သျ (နိသျ=နည်းစနစ်) (နိတ်သယ)
 ဟ+ယ=ဟျ (ဂါဟျ=အယူခံရသည့်ပစ္စည်း) (ဂါဟယ)

မှတ်ရန်။ ။ ယပေါ်သို့ က၊ ခ၊ ဂ၊ ပ၊ ဗ၊ ဘ၊ မ
 တို့ကို ဆင့်ရာ၌ မြန်မာအသံထွက်နည်းအရ တစ်သံ
 တည်းဖြစ်အောင် ပူးတွဲသွားသည်။ အခြားလူမျိုးများမှာမူ
 အသံနှစ်ခု နီးကပ်ရုံမျှသာဖြစ်၍ တစ်သံတည်းအဖြစ်
 ပူပေါင်းသွားခြင်း မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် ကျကို ကယ၊
 ချကို ခယ၊ ဂျကို ဂယ၊ ပျကို ပယ၊ ဗျကို ဗယ၊
 မျကို မယ ဟု အသံခြင်း နီးကပ်စွာ ထွက်ကြသည်။

၅။ ‘ရ’ ပေါ်သို့ ဆင့်ခြင်း။

က+ရ=ကြ (စကြ=စကြာ) (စက်ကြ)
 ဂ+ရ=ဂြ (ဂြဟ=ဂြိုဟ်) (ဂရဟ)
 တ+ရ=တြ (တတြ=ထိုနေရာ၌) (တတ်တရ)
 ဒ+ရ=ဒြ (ဒြဝ=အရည်) (ဒရဝ)
 ပ+ရ=ပြ (ပြဘာ=အရောင်) (ပရဘာ)
 ဗ+ရ=ဗြ (ဗြဟာ=ကြီးကျယ်သော) (ဗရဟာ)
 မ+ရ=မြ (အမြိတ=အမတ) (အမရိတ)

၆။ ‘လ’ ပေါ်သို့ ဆင့်ခြင်း။

က+လ=ဣ (ဣသ=ကိလေသာ) (ကလေသ)
 ပ+လ=ဗ္ဗ (ပရိဗ္ဗဝ=ပေါ်လွင်သော) (ပရိပလဝ)
 (ဗ္ဗဝ=ဖေါင်) (ပလဝ)

ယ၊ ရ၊ လ တို့အပေါ်သို့ ဆင့်ရာ၌ အပေါ်အလုံးသည်
 အသတ်အဖြစ် လုပ်ဆောင်ရုံမျှမက အသံပါထွက်ရသည်။
 (အပေါ်အောက် နှစ်လုံးစလုံး အသံထွက်ရသည်။)

၇။ ‘ဝ’ ပေါ်သို့ ဆင့်ခြင်း။

က+ဝ=ကွ (ကွတ္တော=အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း)(ကွတ်ထော)
 ခ+ဝ=ခွ (အထခွဿ=အထခေါ+အဿ) (အထခွတ်သ)
 တ+ဝ=တွ (ကတွာ=ပြုလုပ်၍) (ကတ်တဝါ)
 ဒ+ဝ=ဒွ (ဒွါရ=တံခါး) (ဒွါရ)
 ဓ+ဝ=ဓွ (မဓ္စာသဝ=မုဒရက်သီးစိမ်ရည်) (မဓ္စာသဝ)
 န+ဝ=နွ (အနွေတိ=အစဉ်လိုက်၏) (အနွေတိ)
 ယ+ဝ=ယွ (ယွာဟံ=ယော+အဟံ) (ယွာဟံ)
 သ+ဝ=သွ (သွာဟံ=သော+အဟံ) (သွာဟံ)
 ဟ+ဝ=ဟွ (ဗဟွာဗာဓော=ဗဟု+အာဗာဓော)(ဗဟွာဗာဓော)

၈။ ‘သ’ ဆင့်ခြင်း။

သ+တ=တ္ထ (ဥတ္တတ္ထ=ထိတ်လန့်) (အုတ်တသတ)
 သ+န=သ္မ (သေသ္မဟ=အစေး) (သနေဟ)
 သ+မ=သ္မ (ကသ္မာ=အဘယ့်ကြောင့်) (ကသမာ)
 သ+တ+ရ=တ္ထိ (ဘတ္ထိာ=သားရေအိတ်) (ဘသတရာ)
 (အပေါ်အောက် နှစ်လုံးစလုံး အသံထွက်ရသည်။)

၉။ ‘ဟ’ ပေါ်သို့ ဆင့်ခြင်း။

ဥ+ဟ=ဥ (ပဥ=ပြဿနာ) (ပင်ည)
 ဣ+ဟ=ဣ (ပုဗ္ဗဣ=နံနက်အခါ) (ပုပ်ဗန်ဣ)
 န+ဟ=န (နှာန=ရေချိုးခြင်း) (နှာန=နဟာန)
 မ+ဟ=မှ (အမှ=ငါ၊ တမှ=သင်) (အမ်မှ၊ တမ်မှ)
 ယ+ဟ=ယု (ပဂ္ဂယု=ချီးမြှောက်ခြင်း) (ပက်ဂယ်ယု)
 ဝ+ဟ=ဝု (အဝါယတိ=ခေါ်၏) (အဝါယတိ)
 ဋ+ဟ=ဋ္ဌ (ရဋ္ဌိ=အမည်) (ရုံလို)

မှတ်ရန်။ ။ ဥ၊ ဣ၊ န၊ မှ၊ ယ၊ ဋ ပါဌ်ဆင့်များ၌
 ဥ၊ ဣ၊ န၊ မှ၊ ယ၊ ဋ တို့သည် တစ်လုံးတည်းသာ
 ဖြစ်သော်လည်း နှစ်လုံးဆင့်ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ တစ်လုံးကို
 အသတ်သံထွက်၍ တစ်လုံးကို ဟထိုးသံထွက်ရသည်။

အသတ် အသံ ထွက်နည်း

ပထမအက္ခရာ (က၊ စ၊ ဋ၊ တ၊ ပ) ဖြင့် အသတ်ပြု
 လုပ်ရာ၌ အသံထွက်နည်းကို နားလည်ကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယအက္ခရာ (ခ၊ ဆ၊ ထ၊ ဌ၊ ဗ) နှင့်
 စတုတ္ထအက္ခရာ (ဃ၊ ဈ၊ ဗ၊ ဓ၊ ဘ) ကို
 အသတ်အဖြစ် အသုံးမပြုကြချေ။

တတိယအက္ခရာ (ဂ၊ ဇ၊ ခု၊ ဒ၊ ဗ) တို့ကို အသတ်
 အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ထိုအခါ မိမိသက်ဆိုင်ရာ
 ပထမအက္ခရာ အသတ်သံအတိုင်း အသံထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

အဇ္ဇ=အစ်ဇ ဟု (-စ်)သတ်သံဖြင့် အသံထွက်ရမည်။

သဗ္ဗ=သပ်ဗ ဟု (-ပ်)သတ်သံဖြင့် အသံထွက်ရမည်။

ပဉ္စမအက္ခရာ(င၊ ဉ)ကို အသတ်အဖြစ်အသုံးပြုရာ၌
 (-င်)သတ်သံ ထွက်ဆိုရမည်။ ပဉ္စမအက္ခရာ(ဣ၊ န၊ မ)
 တို့ကို အသတ်အဖြစ် အသုံးပြုရာ၌ သေးသေးတင်အသံ
 ထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

အည=အင်ည။

ဝဏ္ဏ=ဝံဏ။

အနွ=အံန။

ကမ္မ=ကံမ ဟု အသံထွက်ရမည်။

‘ယ’နှစ်လုံးဆင့်ရာ၌ အပေါ်ယကို (-ယ်)သတ်အဖြစ်
မှတ်ယူရမည်။

ဥပမာ-

အယျ=အယ်ယ ဟု အသံထွက်ရမည်။

‘လ’နှစ်လုံးဆင့်ရာ၌ အပေါ်လကို သေးသေးတင်
အသံထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

မလ္လ=မံလ ဟု အသံထွက်ရမည်။

‘သ’နှစ်လုံးဆင့်ရာ၌ ရှေ့သကို (-တ်)သတ်သံ
ထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

ယဿ=ယတ်သ ဟု အသံထွက်ရမည်။

‘ဣ’သရနှင့် ‘ဥ’သရကို (က၊ ဂ၊ စ၊ ဇ)သတ်ရာ၌
(-တ်)သတ် အသံထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

တိက္ခ=တိတ်ခ။

ဒုက္ခ=ဒုတ်ခ။

ဥဂ္ဂါ=ဥတ်ဂါ။

ကိစ္စ=ကိတ်စ။

ဥစ္စ=ဥတ်စ။

ဘိဇ္ဇန=ဘိတ်ဇန။

ဥဇ္ဇ=ဥတ်ဇ။

‘ဣ’သရနှင့် ‘ဥ’သရကို ပဉ္စမအက္ခရာ(င၊ဥ၊န၊ဏ၊မ)
တို့ဖြင့် သတ်ရာ၌ (-န်)သတ်(-မ်)သတ် အသံထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

လိင်္ဂံ=လိန်ဂ။

ကိဉ္စန=ကိန်စန။

တိဏ္ဏံ=တိန်န။

ဘိန္ဒူ=ဘိန်န။

တုဂံ=တုန်ဂ။

ပုဉ္ဇ=ပုန်ဆ။

ပုဏ္ဏံ=ပုန်ဏ။

စုန္ဒ=စုန်ဒ။

ဗိမ္ဗံ=ဗိမ်ဗ။

ကုမ္ဘာ=ကုမ်ဘ။

‘ဣ’သရနှင့် ‘ဥ’သရကို (ယ၊လ၊ဠ) တို့ဖြင့် သတ်ရာ၌
(န်)သတ် အသံထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

ဘိယျော=ဘိန်ယော။

ယေဘုယျ=ယေဘုန်ယ။

ဗိလ္လံ=ဗိန်လ။

ဝေပုလ္လံ=ဝေပုန်လ။

ဝိရဠံ=ဝိရန်လှ။

‘ဣ’သရနှင့် ‘ဥ’သရကို (သ) သတ်ရာ၌ (-တ်)သတ်
အသံထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

တိဿ=တိတ်သ။

ဖုဿ=ဖုတ်သ။

‘ဧ’သရကို (က်၊ဂ်၊စ်၊ဇ်၊ဋ်၊ဌ်၊တံ၊ဒ်၊ပံ၊ဖ်၊သံ၊)တို့သတ်ရာ၌ (အ)ကို(-စ်)သတ်သည့်အသံ (အစ်သံ)ထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

ပါဠိယေက္ကံ=ပါဠိယစ်ကံ။

ဖေဂ္ဂု=ဖစ်ဂု။

ပေစ္စ=ပစ်စ။

ဆေဇ္ဇ=ဆစ်ဇ။

သေဌ=သစ်ဌ။

ဇေဌ=ဇစ်ဌ။

လေဇ္ဈ=လစ်ဈ။

ဧတ္ထ=အစ်ထ။

မေတ္တာ=မစ်တာ။

ဒေပွ=ဒစ်ပ။

ပေဿ=ပစ်သ။

‘ဧ’သရကို (-ဉ်)သတ်ရာ၌ (အ)ကို (-င်)သတ်သည့် အသံ(အင်)ဟု ထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

အာနေဉ္ဇ=အာနင်ဇ။

‘ဩ’သရကို (က်၊ဂ်၊သံ)သတ်ရာ၌ (အောက်)အသံ ထွက်ရမည်။

ဥပမာ-

ဩက္ကာက=အောက်ကာက။

ယောဂ္ဂ=ယောက်ဂ။

မောဂ္ဂလ္လာန=မောက်ဂန်လာန။

မောက္ခ=မောက်ခ။

ဝေါဿ=ဝေါက်သ။

‘ဩ’သရကို (-င်)သတ်လျှင်(အောင်)အသံထွက်ရသည်။

ဥပမာ-

ပေါခံ=ပေါင်ခ။

‘ဩ’သရကို (ဇ်၊ဋ်၊တံ၊ဒ်၊ပံ၊ဖ်)သတ်ရာ၌ (အွတ်) အသံထွက်ရသည်။

ဥပမာ-

ပါမောဇ္ဇ=ပါမွတ်ဇ။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗ=ဖွတ်ဌတ်ဗ။

ယောတ္တ=ယွတ်တ။

ပေါတ္တက=ပွတ်ထက။

လောဒ္ဒ=လွတ်ဒ။

သောပွ=သွတ်ပ။

ယောဗ္ဗန=ယွတ်ဗန။

ဗောဇ္ဈင်္ဂ=ဗွတ်ဇင်ဂ။

‘ဩ’သရကို (ဉ်၊နံ၊ဏံ၊မ်)သတ်ရာ၌ (ဝ)ဆွဲ(-န်)သတ်သံ (အွန်)ဟု အသံထွက်ရသည်။

ဥပမာ-

ကောဉ္ဇ=ကွန်စ။

ကောဏ္ဍည=ကွန်ဉ်ည။

သောဏ္ဍ=သွန်ဏ။

ဗောဋ္ဌိ=ဗွန်ဒိ။

ဟောန္တု=ဟွန်တု။

သောမ္မ=သွန်မ။

မှတ်ချက်။ ။ (၊)ဟထိုးသည် ဟ၊ (၊)ယပင့်သည် ယ၊
(ြ)ရရစ်သည် ရကောက်၊ (ြ)ဆွဲသည် ဝ၊
ဟု အသီးသီးမှတ်ပါ။

သမ္မာဒါနံ

ဓမ္မဒါနံ

ဇီနာတိ။

အလှူအားလုံးတို့တွင်

တရားအလှူသည် မြတ်၏။

ဓမ္မဒါနအဖြစ် စုစည်းပူဇော်သူ

အရှင်ပါမောက္ခ

09 4210 560 58

